

ZOOLOGICKÁ EXPOZICE

Zvířata na Zemi a člověk – zoologická expozice na hradě Malenovice

Animals on the Earth and a Man

A zoological exhibition at the Malenovice Castle

Místo *Location*: Zlín-Malenovice,

blíže viz www.hrad-malenovice.cz

Investor: Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Autor architektonického řešení *Author*: Josef Čančík – ECHTarchitektura

Autor scénáře a textů *Author of the script and texts*:

Dušan Trávníček – Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Gen. projektant *General designer*: GG ARCHICO, a. s.

Zhotovitel stavební části *Contractor*: Lisoněk, s. r. o.

Zhotovitel interiéru [expozice] *Interior contractor*

[*exhibition*]: AMOSDESIGN

Projekt *Design*: 2005 (studie) a 2009 (real. proj.)

2005 (study) a 2009 (implementation project)

Realizace *Completion*: 02–05/2012

Foto: Libor Stavjaník (TOAST)

Na hradě Malenovice (část Zlína) se Muzeum jihovýchodní Moravy, jehož je hrad součástí, rozhodlo zbudovat novou zoologickou expozici. V depozitářích totiž mělo uloženo unikátní sbírky zoologických preparátů. Jejich základem byla sbírka hraběte Seilerna (postavil zámek Lešná, dnes obklopený známou zoologickou zahradou). Spolupráce na podobě expozice začala původně už v r. 2005 a v průběhu let to opakovaně vypadalo, že snahy nedojdou úspěšného konce.

Preparace je jedním ze zvláštních přístupů člověka ke zvířatům. Na bizarnost tohoto fenoménu architektonické řešení expozice i její libreto reagují. Specifické vztahy člověka a pozemské fauny (namátkou např. člověk-vyhubitel, člověk-sběratel, člověk-ochránce atd.) tak tvoří doplňkovou dějovou linii expozice, jako celek organizované dle zoogeografických oblastí. Oba principy, zoogeografický i kulturně antropologický, se v expozici vzájemně proplétají.

Expozici jsou věnovány tři hradní sály. Architektonické řešení je založeno na dvou principech. Instalační předstěny po obvodu sálů s hustým rastrem fixačních bodů umožňují exponáty komponovat přímo do prostoru, a to za použití běžného železářského sortimentu. Zcela záměrně jsem se chtěl vyhnout speciálnímu designu instalačních prvků. Proto jsou instalačním arsenálem standardní šrouby, závitové tyče, matice, instalatérské objímky atp. Chtěl jsem i pomocí takto paradoxní situace, určité surovosti konfrontace z depozitu vyňatých exponátů a průmyslových prvků,

kteří jsou skvěle funkční a přítom pro návštěvníka nečekané, povzbudit diváka k zamyšlení nad tím, co sleduje. Přál jsem si, aby obsahem věcná a didakticky hodnotná expozice byla také do jisté míry reinterpretací někdejších „kunstkamer“, kabinetů kuriozit. Muzeum se postavilo vstřícně k záměru, v muzejnickém kontextu poněkud kontroverznímu, návštěvníkovi většinu exponátů nabídnout volně se v prostoru vznášejících. Bez obvyklé bariéry skla vitrín. Ovšem i s jejich alternativou se počítalo v podobě „vitrín-obrazů“. Ústředím každého sálu je velká vitrina. Její masivní rám, jakoby rám starého obrazu, tvoří vymezení pro scenerii uvnitř a odkazuje zároveň na tradici loveckých zátiší, tak vlastních feudálních sídlům, a jsou konzistentní s bizarní mrtvolnou nehybností „vycpanin“. Vitríny se dotýkají osy průhledu skrze sály expozice. Průhled je zakončen „point de vue“ – z posledního obrazu vystupující kostrou slonice indické. Ve třetím sále je vzdělávací linka expozice rozšířena o multimediální program. Čtveřice dotykových obrazovek umožňuje hru se speciálně vyvinutými programy s různým stupněm obtížnosti pro děti i dospělé. V sále se také počítá s možností projekce dalších tematických dokumentárních programů.

At the Malenovice Castle, which belongs to the Museum of Southeast Moravia, has been found a new zoological exhibition. The museum had saved in the repository a unique collection of zoological specimens. The basis them was the

collection of Count Seilern (who built the Lešná Castle, today surrounded by a well-known zoological garden). The preliminary work started in 2005 but it appeared for a long time it would not be completed successfully. Preparation is one of the special human attitudes towards animals. The architectural design of the exhibition and its script respond to this bizarre phenomenon. So the specific relationships of people and terrestrial fauna (e.g. randomly: a man-extinator, a man-collector, a man-protector etc.) constitute an additional storyline of the exhibition generally organized according to zoogeographical regions. Both principles, zoogeographical and cultural anthropological are mutually intertwined. The exhibition occupies three halls of the castle. The architectural solution is based on two principles – freely exposed exhibits and objects in showcases.

To the first one serve the installation fore-walls along the perimeter of the halls with a dense grid of fixing points, which allow the composing of exhibits in space while using a conventional iron range. Quite deliberately, I wanted to avoid a special design of installation components. Therefore, the means of installation are standard screws, threaded rods, nuts, plumbing clamps etc. I'm also using this paradoxical situation of quite raw confrontation between the exhibits removed from the depository and industrial elements that are perfectly functional, yet unexpected by visitors, to encourage people to think about what they are viewing. I wished that this factual and didactically valuable exhi-

bition was a sort of reinterpretation of the former "Kunstkamera", a cabinet of curiosities. The museum took a sympathetic attitude to the plan, in the context of museology somewhat controversial, most of the exhibits are free-floating in space, without the usual barriers of glass in display cases. They were also taken in account, however, in the form of "showcases – pictures": The focal point of each room is a great showcase. Its massive frame, like an old picture frame, defines the scene inside and also refers to the tradition of hunting still lifes, inherent in feudal residences, and

consistent with the bizarre cadaveric stillness of taxidermies. The showcases stand close to the axis of the view through the exhibition halls. The perspective ends with "point de vue", which is the skeleton of a female Indian elephant protruding from the last picture. A multimedia program in the third hall extends the educational line of the exhibition. The four touch screens allow you to play with specially developed programs of varying difficulty for kids and adults. Also, projections of other thematic documentary programs in the hall are possible.